

Varsinais-Suomen sote-uudistuksen valmistelun projektisuunnitelma

Antti Parpo
Muutosjohtaja

Sisällys

1. Suomen hallituksen linjaukset sote-uudistuksesta.....	2
1.1 Palvelujen järjestäminen ja tuottaminen maakunnissa.....	2
1.2 Maakuntien valtion ohjaus ja maakuntien yhteiset toiminnot.....	3
2. Varsinais-Suomen sote-uudistuksen valmistelun periaatteet ja tavoitteet	4
3. Sote-uudistuksen valmisteluorganisaatio.....	6
4. Valmisteluorganisaation tehtävät ja vastuut.....	7
4.1 Poliittinen päätöksenteko ja ohjaus.....	7
4.2 Virkamiesvalmistelu ja ohjaus	8
4.2.1 Valmistelun kokonaisvastuu	8
4.2.2 Alatyöryhmät	9
4.2.3 Ruotsinkielinen jaosto ja yhteistyöryhmä.....	12
4.2.4 Muut valmistelussa mukana olevat toimijat	12
5. Valmistelussa huomioitavaa	13
6. Alustava aikataulu	14
LIITTEET	15

1. Suomen hallituksen linjaukset sote-uudistuksesta ja itsehallintoalueista

1.1 Palvelujen järjestäminen ja tuottaminen maakunnissa

Hallitus kertoi tarkemmin sote-uudistusta ja itsehallintoalueita koskevista linjauksistaan ja aluejaon perusteista 9. marraskuuta. Hallituksen linjaukset ovat pohjana valmisteltaessa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakia ja maakuntalakia. Hallitus täsmensi sote-linjauksiaan 5.4.2016.

Hallituksen viimeisimpien linjausten mukaan maahan perustetaan 18 itsehallintoaluetta, jotka vastaavat sote-palvelujen järjestämisestä ja osittain myös tuottamisesta.

Palveluiden alueellisen ja valtakunnallisen kokoamisen edellyttämää ja muuta maakuntien yhteistyötä julkisesti tuotettavissa palveluissa, tutkimus- ja kehittämistoiminnassa ja maakuntaa laajempaa palveluiden ja palveluverkon suunnittelua varten on viisi yhteistyöaluetta. Jokaisella yhteistyöalueella on yliopistollinen sairaalayksikkö. Yhteistyöalueet muodostetaan nykyisten terveydenhuoltolain mukaisten erityisvastuualueiden (erva-alueet) pohjalta. Aluejakoon voidaan tehdä tarvittavia tarkistuksia. Yhteistyöalueilla suunnitellaan ja sovitaan yhteisestä palveluverkkoa koskevasta investointisuunnitelmasta ja maakuntaa laajemmalla alueella tehtävän työnjaon toteuttamisesta. Yhteistyöalueen maakunnat laativat sote-järjestämislaissa ja valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetyllä tavalla sote-yhteistyösopimuksen. Jokainen yhteistyöalueen maakuntavaltuusto päättää osaltaan yhteistyösopimuksesta. Yhteistyösopimuksessa sovitaan laissa ja sen nojalla tarkemmin valtioneuvoston asetuksella säädetyistä seikoista. Mikäli maakunnat eivät pääse sopimukseen tai sopimus ei turvaa perusoikeuksien toteutumista, valtioneuvosto voi määrätä sopimuksen sisällöstä.

Maakunnille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien mm. seuraavat tehtävät: maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät ja ympäristöterveydenhuolto. Pelastustoimen ja ensihoidon järjestäminen kuuluu viidelle yliopistosairaalaa ylläpitävälle maakunnalle yhteistyöalueittain.

Osana uudistusta säädetään asiakkaan sote-palvelujen käyttöä koskevasta valinnanvapauslainsäädännöstä. Sen myötä käyttäjä voi itse valita palveluiden julkisen, yksityisen tai kolmannen sektorin tuottajan. Valinnanvapaus on jatkossa pääsääntö perustasolla ja soveltuvin osin käytössä erikoistason sosiaali- ja terveystaloudissa. Monikanavaisen rahoituksen yksinkertaistamista ja valinnanvapautta laajentava lainsäädäntö on tarkoitus saada voimaan 1.1.2019.

Hallituksen 5.4. linjauksessa todetaan, että maakunnan omaa tuotantoa johtavat ammattijohtajat erillään maakunnalle kuuluvaa sote-järjestämistehtävää ja muita tehtäviä koskevasta päätöksenteosta. Tämän mukaisesti maakunnan oman tuotannon välittömässä organisaatiossa ei ole luottamushenkilötoimielintä. Oma tuotantoa koskee markkinoilla olevan toiminnan osalta yhtiöittämisvelvoite. Käytännössä tämä tarkoittaa, että pääsääntöisen valinnanvapauden piiriin kuuluvat ja markkinoilla olevan tuotannon kanssa kilpailevat palvelut yhtiöitetään. Markkinoilla tapahtuvaa toimintaa koskevan yhtiöittämisvelvoitteen laajuus ja rajanveto selvitetään ja valmistellaan järjestämislain ja valinnanvapauslainsäädännön jatkovalmistelussa EU-oikeuden näkökohdat huomioiden.

Maakunnan ylintä päätösvaltaa käyttää suoralla vaalilla valittu valtuusto. Tulevien itsehallintoalueiden rahoitus valmistellaan valtion rahoitusvastuun pohjalta. Hallituksen mukaan lähtökohtana sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusuudistuksen valmistelussa ovat hallitusohjelman linjaukset, joiden mukaan kokonaisveroaste ei saa nousta ja työn verotus ei saa kiristyä millään tulotasolla.

1.2 Maakuntien valtion ohjaus ja maakuntien yhteiset toiminnot

Uudistuksen myötä valtion ohjausta sosiaali- ja terveystaloudissa lisätään. Marraskuussa 2015 tehtyjen linjausten mukaan maakunnat tekevät jatkossa sosiaali- ja terveysministeriölle ehdotuksen alueensa järjestämispäätökseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön esittelystä valtioneuvosto tekee sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämispäätöksen. Järjestämispäätöksessä päätetään julkisesta palvelulupauksesta ja strategisista kehittämistavoitteista.

Järjestämispäätöksessä määritellään lain perusteella muun muassa:

1. lainsäädäntöä tarkentava sosiaali- ja terveydenhuollon julkinen palvelulupaus;
2. valtakunnallisten erityisyksiköiden tehtävät ja työnjako;
3. itsehallintoalueiden rajat ylittävien alueellisten tehtävien työnjako ja osana sitä yliopistollisten sairaaloiden ja muiden osaamiskeskusten työnjako;
4. sote-palveluiden kehittämistä koskevat valtakunnalliset strategiset tavoitteet;
5. laajakantoisia investointeja ja tuotantorakennetta sekä eri tuotantotapojen hyödyntämistä koskevat yleiset linjaukset;
6. itsehallintoalueiden palveluiden yhteensovittaminen asiakaslähtöisen integraation toteuttamiseksi siltä osin kuin itsehallintoalueet eivät ole asiasta sopineet; ja
7. sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, valinnanvapauden toteutumisen, asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien sekä kielellisten oikeuksien turvaamiseksi välttämättä edellyttämät muut toimenpiteet.

Maakuntien yhteistyölle ja tehokkaalle toiminnalle luodaan puitteet perustamalla itsehallintoalueiden omistama valtakunnallinen yhteishankintayksikkö, jonka tehtävänä on lisäksi laatia asiantuntija-arvioita itsehallintoalueiden oman tuotannon kustannustehokkuudesta suhteessa laatuun ja vaikuttavuuteen. Yhteishankintayksikkö ratkaisee itsehallintoalueiden päättämissä yhteishankinnoissa kilpailutukseen ja hankintaan liittyvät asiat, mutta muuten yhteishankintayksikkö antaa asiantuntija-arvioita ja tekee valmistelua kullekin itsehallintoalueelle itsehallintoalueen omaa päätöksentekoa varten. Lisäksi itsehallintoalueille perustetaan niiden omistuksessa olevat, yhteiset valtakunnalliset toimitilapalvelut, henkilöstö-, talous- ja tietohallinto- ja ICT-palvelut, tutkimuksen koordinaatiopalvelut ja mahdolliset yhteiset laiteinfrastruktuuripalvelut. ICT-hankinnat tehdään jatkossa mahdollisimman laajassa yhteistyössä, suunnitelmallisesti ja koordinoitusti sekä kansallisesti ohjattuna.

Täydellisellä asiakas- ja potilastiedon sekä ohjaustiedon integraatiolla luodaan edellytykset asiakaslähtöisille, integroiduille sosiaali- ja terveydenhuollon palveluille. Itsehallintoalueiden tietohallinto ja sähköinen asiointi järjestetään siten, että se liittyy saumattomasti osaksi kansallista palveluväylää ja siihen liittyviä muita palveluita. Itsehallintoalu-

eiden tietojärjestelmien rajapinnat ja arkkitehtuurit määritetään ja tietojärjestelmät toteutetaan siten, että tiedon ja tietojärjestelmien yhteentoimivuus yksityisen ja julkisen sektorin muiden tietojärjestelmien kanssa on varmistettu.

Valtion ohjausta on täsmennetty 5.4. seuraavasti:

”Hallitus toteaa, että vahva valtionohjaus on perusoikeuksien toteuttamiseksi ja palveluiden asiakaskeskeisen integraation varmistamiseksi välttämätöntä sote-palveluiden järjestämiseksi maakunnissa ja sote-palveluihin liittyvässä tietohallinnossa ja ICT-palveluissa. Maakuntiin kohdistuvassa valtionohjauksessa on muutoin periaatteena, että valtionohjaus on luonteeltaan sopimuksellista ja perustuu neuvottelumenettelyyn maakuntien kanssa.”

2. Varsinais-Suomen sote-uudistuksen valmistelun periaatteet ja tavoitteet

Sote-uudistuksen maakunnallisen valmistelun tulee tukeutua valtakunnallisiin hallituksen esittämiin tavoitteisiin. Valtakunnallisesti sosiaali- ja terveystalouden rakennemuutoksella tavoitteita on linjattu seuraavasti:

Valtakunnallisia sote-uudistuksen tavoitteita

- ihmisten hyvinvointi- ja terveyseroja kaventaminen, palvelujen yhdenvertaisuuden ja saatavuuden parantaminen sekä kustannusten hillintä.
- Sosiaali- ja terveystaloudet yhdistetään kaikilla tasoilla asiakaslähtöisiksi kokonaisuuksiksi ja perustaloudet vahvistetaan.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon monikanavainen rahoitus yksinkertaistetaan ja lisätään ihmisten valinnanvapautta palveluissa.
- Uudistuksella kurotaan umpeen iso osa julkisen talouden kestävyysvajeesta. Hallituksen 10 miljardin euron säästötavoitteesta noin 3 miljardia euroa on tarkoitus saada sote-uudistuksesta.
- Rakenteiden ja rahoituksen uudistamisen lisäksi nykyaikaistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausta ja toimintamalleja perusteellisesti. Tavoitteena ovat nykyistä asiakaslähtöisemmät, vaikuttavammat, kustannustehokkaammat ja paremmin yhteen sovitettut palvelut.
- Täydellisellä asiakas- ja potilastiedon sekä ohjaustiedon integraatiolla luodaan edellytykset asiakaslähtöisille, integroiduille sosiaali- ja terveydenhuollon palveluille

Valtakunnallisissa linjaukset ja tavoitteet tarkentuvat valmistelun edetessä. Vaikka valtakunnallinen valmistelu on kesken, edellyttää sote-uudistuksen alueellisen valmistelun käynnistäminen kuitenkin jo karkeiden valmistelun periaatteiden ja tavoitteiden asettamista. Periaatteiden ja tavoitteiden asettamalla luodaan edellytykset sote-uudistuksen alueelliselle toimeenpanolle ja lopulta myös toimivalle palvelujärjestelmälle. Varsinais-Suomessa valmistelun periaatteita ja tavoitteita linjataan seuraavasti:

Varsinais-Suomen sote-valmistelun periaatteet

- Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu on toistaiseksi kunnilla. Myös lukumäärältään ja osaamisalueiltaan kattavin osa sote-alan henkilöstöstä on kunnissa. Edellä mainituista syistä sote-uudistuksen valmistelu on kuntavetoinen
- Valmistelu toteutetaan tiiviissä yhteistyössä kuntien sairaanhoitopiirin ja aluehallinnon osalta maakunnan liiton, ely:n ja muiden tarpeelliseksi katsottujen organisaatioiden kanssa
- Valmisteluun perustetaan oma organisaatio ja ohjausrakenne. Valmistelu perustuu virkamiesvalmisteluun. Valmistelun ohjausvastuu on kuntajohtajien, sairaanhoitopiirin ja maakuntajohtajan muodostamalla johtavien viranhaltijoiden kokouksella sekä poliittisella ohjausryhmällä sekä kuntakokouksella. Ylin valmistelua ohjaava toimielin on kuntakokous.
- Virkamiesvalmistelun kokonaisvastuu on muutosjohtajalla. Tehtävän edellyttämä määräaikainen virka on perustettu Turun kaupungin konsernihallintoon
- Valmistelussa huomioidaan Varsinais-Suomea laajempi yhteistyöalueen sote-valmistelu.
- Valmistelussa turvataan ruotsinkielisten palveluiden tuottaminen ja kehittäminen Varsinais-Suomessa niin sosiaali- ja terveyspalveluiden kuin maakunnan muiden tehtävien osalta.
- Valmistelun aikana kuullaan yksityisiä ja kolmannen sektorin palveluntuottajia ja toimijoita sekä kuntien asukkaita
- Olemassa olevat sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiot ja jäsenkunnat vastaavat nykyisten palvelujen järjestämis- ja tuotantorakenteiden purkamisesta
- Sote-uudistuksen valmistelun aikana kunnat ja sote-palveluita järjestävät kuntayhtymät käyttävät erityistä harkintaa henkilöstöressurssien lisäämisessä ja uusiin investointeihin sitoutumisessa.

Varsinais-Suomen sote-valmistelun tavoitteet

- Lakisääteiset sote-palvelut ovat tasalatuksia ja yhdenvertaisia itsehallintoalueella uudet innovatiiviset palvelumuodot huomioiden
- Julkiset sote-palvelut tuotetaan tehokkaalla palveluintegraation huomioivalla rakenteella sähköiset ja liikkuvat asiakaspalvelut huomioiden. Palveluprosesseissa asiakasnäkökulman painoarvoa nostetaan suhteessa ammattilaisten näkökulmaan. Yhtiöittämisvelvoitteen alle kuuluvat palvelut tuotetaan kilpailukykyisesti.
- Varsinais-Suomi pysyy jatkossakin vahvana sote-sektorin yliopistollisena ja alan muuta koulutusta laajasti hyödyntävänä osaamisalueena. Varmistetaan Turun yliopistollisen sairaalan vahva kansallinen asema turvaamalla toimiva yhteistyö Satakunnan, Pohjanmaan ja Ahvenanmaan maakuntiin.
- Maakunnan virkamiesvalmistelussa huomioidaan aikaisessa vaiheessa eri vaihtoehtojen kielellisiä vaikutuksia.
- Sote-palvelut järjestetään talouden kantokyky huomioiden
- Sote-palvelujen järjestäminen perustuu tietojohdantamiseen ja palvelujen vertailtavuuteen. Järjestämisessä huomioidaan asiakkaan valinnanvapaus ja sote-palvelujen integraatio.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen luodaan kuntien kanssa uudet yhteistyörakenteet ja toimintatavat.

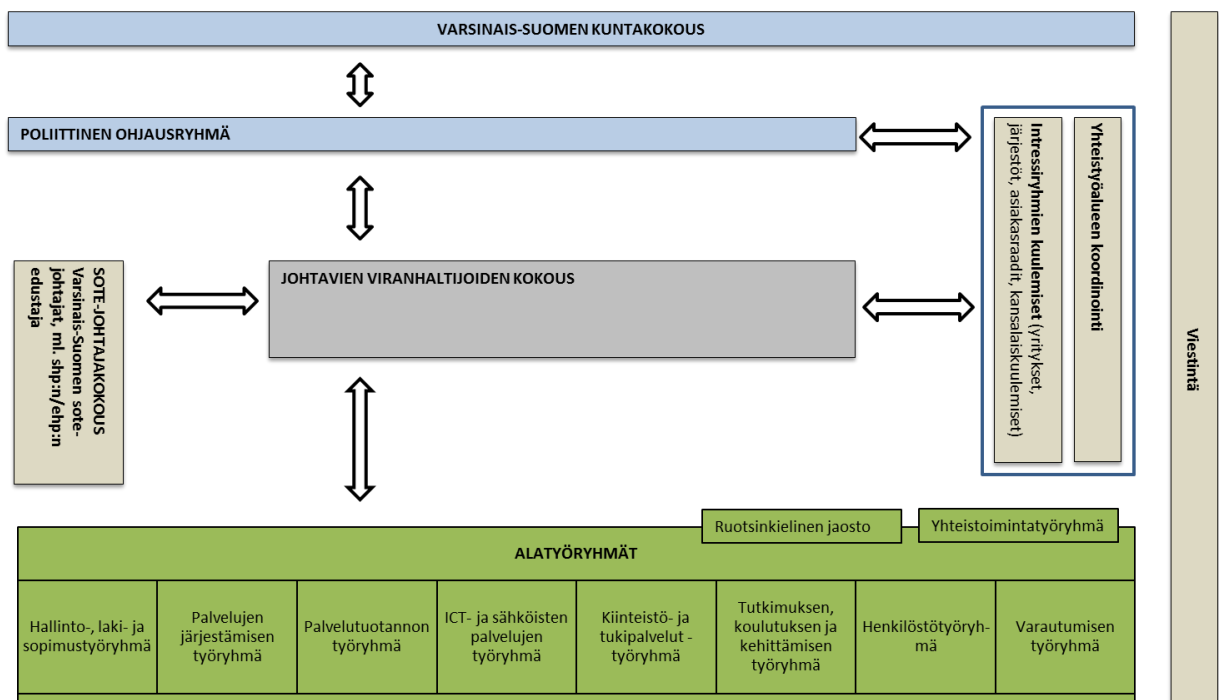
- Itsehallintoalueen sote-palvelujen järjestämiselle ja tuottamiselle muodostetaan omat organisaatiot. Tämä huomioidaan myös sote-uudistuksen valmisteluorganisaatiossa.
- Palvelujen järjestämisestä vastuu on viranomaisella. Julkinen palvelutuotanto-organisaatio perustuu julkiseen tuotantoon ja pääosin yhtiömalliin. Palvelutuotannon yhtiöittämisessä huomioidaan valtakunnalliset linjaukset.

3. Sote-uudistuksen valmisteluorganisaatio

Sote-uudistuksen valmistelu toteutetaan pääsääntöisesti kuntien, kuntayhtymien ja aluehallinnollisten organisaatioiden omilla resursseilla. Sote-uudistuksen valmistelu on kuntavetoinen. Muu maakuntahallinnon ja sen toimintojen siirron valmistelu tehdään sote-valmistelun rinnalla hyödyntäen tarpeellisin osin sote-valmistelun organisoitumista. Maakuntahallinnon ja sote-uudistuksen valmisteluprosesseilla on yhteinen ohjausrakenne sisältäen johtavien viranhaltijoiden kokouksen, ohjausryhmän ja kuntakokouksen.

Kuntavetoista sote-uudistuksen valmistelua koordinoi muutosjohtaja. Muutosjohtajan määräaikainen virka on perustettu Turun kaupungin konsernihallintoon ja virkaan on valittu VTT Antti Parpo. Sote-uudistuksen valmistelutyöhön pyydetään ja esitetään nimeämään henkilöitä kunnista, kuntayhtymistä ja muista julkisista organisaatioista.

Kuviossa 1 on esitetty Varsinais-Suomen sote-uudistuksen valmisteluorganisaatio.

*Alatyöryhmiä voidaan perustaa/lakkauttaa/yhdistää tai muulla tavoin muuttaa tarvittaessa valmistelutyön edetessä

*Sote-uudistuksen johtavien viranhaltijoiden kokous ohjaa myös rinnalla valmisteltavaa Varsinais-Suomen terveydenhuollon järjestämisuunnitelman laadintaa.

Kuvio 1. Varsinais-Suomen sote-uudistuksen valmistelun organisointi.

Varsinais-Suomessa on päätetty valmistella ja päivittää lakisääteinen terveydenhuollon järjestämissuunnitelma. Järjestämissuunnitelman laadinta on sote-uudistusta lyhyemmän aikavälin valmistelua, joka tulee kytkeä sote-uudistuksen valmisteluun. Sote-uudistuksen johtavien viranhaltijoiden kokous toimii jatkossa myös järjestämissuunnitelman virkamiesohjauksesta vastaavana ryhmänä.

4 Valmisteluorganisaation tehtävät ja vastuut

4.1 Poliittinen päätöksenteko ja ohjaus

Varsinais-Suomen kuntakokous

Varsinais-Suomen kuntakokous on sote-uudistuksessa korkein alueellinen valmistelua ohjaava toimielin. Kuntakokous toimii samassa tehtävässä myös aluehallintouudistuksessa ja Tulevaisuuden kunta valmistelussa.

Kutakin alueen kuntaa voi edustaa kokouksissa valtuuston puheenjohtaja, kaupungin hallituksen puheenjohtaja ja kunnanjohtaja, tai kunnan nimeämät kolme muuta edustajaa. Varsinais-Suomen liittoa kuntakokouksessa voi edustaa liiton hallituksen puheenjohtaja, maakuntavaltuuston puheenjohtaja ja maakuntajohtaja, tai liiton nimeämät kolme muuta edustajaa. Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiiriä ja erityishuoltopiiriä voivat edustaa niiden valtuuston puheenjohtaja, hallituksen puheenjohtaja ja piirin johtaja, tai kolme muuta yhtymien nimeämää edustajaa. Lisäksi aluehallintoviraston ylijohtaja, V-S Ely-keskuksen ylijohtaja voivat osallistua kokouksiin.

Kuntakokous käsittelee sote-uudistusta koskevat merkittävät asiat, ml. sellaiset valmisteltavat asiat, joilla on oleellisia vaikutuksia kuntiin. Kuntakokous antaa kunnille tarvittavat päätösehdotukset sote-uudistuksen toimeenpanosta ja organisoitumisesta. Lisäksi kuntakokous tekee päätösesitykset kunnille siirtymä- ja muutoshallinnon perustamisesta edellyttäen että tätä ohjaava lainsäädäntö ei muuta määrää.

Ohjausryhmä

Virkamiesvalmistelun poliittinen ohjaus toteutuu ohjausryhmän kautta. Kuntakokous vahvistaa ohjausryhmän kokoonpanon erillisestä valmistelusta.

Johtavien viranhaltijoiden kokous valmistelelee pääsääntöisesti asiat ohjausryhmälle. Ohjausryhmän esittelijänä on sote-uudistuksen osalta muutosjohtaja Antti Parpo ja muiden aluehallintouudistukseen liittyvien asioiden osalta maakuntajohtaja Kari Häkämies. Johtavien viranhaltijoiden kokouksen puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajilla on puhe- ja läsnäolo-oikeus ohjausryhmän kokouksissa.

4.2 Virkamiesvalmistelu ja ohjaus

4.2.1 Valmistelun kokonaisvastuu

Johtavien viranhaltijoiden kokous

Alueen kaikki kunnanjohtajat, maakuntajohtaja, sairaanhoitopiirin johtaja, erityishuolto-
piirin johtaja, Kårkullan kuntayhtymän johtaja, Aluehallintoviraston ylläjohtaja ja V-S Ely-
keskuksen ylläjohtaja muodostavat johtavien viranhaltijoiden kokouksen sote- ja maa-
kuntauudistuksen osalta. Johtavien viranhaltijoiden kokouksen kautta toteutetaan sote-
ja aluehallintouudistuksen virkamiesvalmistelun ohjaus. Kokouksen puheenjohtajana
toimii Turun kaupunginjohtaja ja se valitsee keskuudestaan kolme varapuheenjohtajaa.
Johtavien viranhaltijoiden kokous voi kokoontua myös pienemmällä kokoonpanolla
päättämällään tavalla.

Sote-uudistusta koskevat asiat johtavien viranhaltijoiden kokoukselle esittelee muutos-
johtaja Antti Parpo ja muut aluehallintouudistukseen liittyvät asiat esittelee maakunta-
johtaja Kari Häkämies.

Muutosjohtaja

Varsinais-Suomen kuntien ja maakunnan liiton välillä käytyjen neuvottelujen mukaisesti
Turun kaupunki on perustanut alueen sote-valmistelun vastuuhenkilönä toimivan muu-
tosjohtajan määräaikaisen viran Turun kaupungin konsernihallintoon ja virkaan on va-
littu VTT Antti Parpo. Muutosjohtaja kantaa kokonaisvastuun sote-uudistuksen konk-
reettisesta valmistelusta. Muutosjohtaja ohjaa ja johtaa johtavien viranhaltijoiden ko-
kouksen ja luottamushenkilöistä koostuvan ohjausryhmän alaisuudessa alatyöryhmien
työskentelyä sekä valmistelee ja esittelee sote-uudistusta koskevat asiat johtavien vi-
ranhaltijoiden kokoukselle ja ohjausryhmälle. Muutosjohtaja edustaa aluetta ja alueel-
listä valmistelua kansallisissa ministeriöiden tai muiden tahojen koolle kutsumissa sote-
uudistusta koskevissa kokouksissa.

Muutosjohtajan suorana tukena toimii sote-uudistuksen koordinointiin ja taustaselvitys-
ten laadintaan osallistuvia erikseen nimettyjä työntekijöitä osa- tai kokoaikaisesti.
Muutosjohtaja vastaa yhdessä muiden sote-uudistuksen koordinointiin tukemiseen ni-
mettyjen työntekijöiden kanssa sote-aluetta koskevan taustaselvityksen laadinnasta ja
tiedotuksesta. Lisäksi muutosjohtajan vastuulle kuuluu käynnistää muun maakuntauu-
distustyön kanssa yhteistyössä työskentely, jolla varaudutaan maakunnan erilaisiin häi-
riötilanteisiin ja poikkeusoloihin.

4.2.2 Alatyöryhmät

Temaattinen sote-uudistuksen valmistelu toteutetaan alatyöryhmissä. Alatyöryhmät valmistelevat ja toimeenpanevat asiakokohtaisia selvityksiä ja päätösesityksiä muutosjohtajalle, joka edelleen valmistelee asiat johtavien viranhaltijoiden kokoukselle ja ohjausryhmälle. Jokaisessa alatyöryhmässä on puheenjohtaja ja sihteeri sekä tarvittava määrä jäseniä. Alatyöryhmät on jaoteltu teemoittain. Alatyöryhmät voivat sivuta valmistelussa myös muuta itsehallintoa koskevia asioita. Tältä osin valmistelun tuotoksia osoitetaan myös maakuntajohtaja Kari Häkämiehelle.

Nyt käsillä olevassa projektisuunnitelmassa on esitelty alatyöryhmien tehtäviä. Alatyöryhmän tehtäviä tarkennetaan valmistelutyön edetessä.

Hallinto- laki- ja sopimustyöryhmä

Työryhmä laatii maakunnallisen sote-alueen vaatimat perustamisasiakirjat sekä säännöt ja ohjeet. Työryhmä toimii lakiasioissa koko sote-uudistuksen tukipalveluryhmänä.

Työryhmän tehtävänä on lisäksi kartoittaa nykyisten julkisten sote-järjestäjien sopimukset ja valmistella toimenpiteet, jotta sopimukset voidaan siirtää tarvittavilta osin tulevalle maakunnalle.

Palvelujen järjestämisen työryhmä

Palvelujen järjestämistyöryhmän tehtävänä on muodostaa sote-palvelujen järjestämisen vaatima organisaatio ja talousarvio. Työryhmä toteuttaa talous- ja tietojohdamisen palvelujen järjestämismallin. Tietojohdamisen toimeenpanon tavoitteena tulee olla siirtyminen sähköisiin järjestelmiin, missä tiedonkeruu ja tietojen analysointi on mahdollisimman pitkälle automatisoitu. Palvelujen järjestämisen työryhmä valmistelee sote-palvelujen järjestäjäorganisaatiolle tietojohdamiseen liittyen palvelutuotannon talouden seuranta- ja toiminnanohjausjärjestelmät sekä laatii esityksen resurssien kohdentamisesta itsehallintoalueen palvelutuotanto-organisaatiolle/palvelutuotanto-organisaatioille.

Palvelujen järjestämisen työryhmän tulee toimia yhteistyössä Varsinais-Suomen liiton maakunnallista itsehallintoa valmistelevan valmisteluorganisaation kanssa. Lisäksi talouden ja toiminnanohjausjärjestelmien suunnittelussa tulee tehdä yhteistyötä palvelutuotantotyöryhmän sekä ICT- ja sähköisten palvelujen työryhmän kanssa ja huomioida että valmistelussa ei synnytetä uusia toiminnan yhteensovittamisen ja järjestelmien skaalaetujen kannalta haitallisia rajapintoja alueen kuntien kanssa tai laajemmassa kansallisessa yhteistyössä.

Palvelutuotantotyöryhmä

Palvelutuotantotyöryhmän tehtävänä on valmistella tulvalle sote-alueelle toimiva julkisen palvelutuotannon organisointitapa. Työryhmä valmistelee hallituksen linjauksen mukaisesti palvelujen yhtiöittämisen tarkoituksenmukaisella yhtiörakenteella. Yhtiöittämisvelvoitteen piiriin kuuluvat sosiaali- ja terveydenhuollon julkisesti tuotetut peruspalvelut

ja soveltuvin osin erikoispalvelut. Palvelutuotantotyöryhmä laatii esityksen tulevan yhtiön tai yhtiöiden organisaatioista ja palvelujen tehokkaasta tuotantotavasta. Mikäli palvelujen yhtiöittämisvelvoitteisiin ja/tai asiakkaiden valinnanvapauteen ei tule siirtymäaikoja, tulee palvelutuotannon olla markkinoilla kilpailukykyinen heti sote-uudistuksen voimaantulon alussa. Palvelutuotantoprosesseissa ja rakenteissa on huomioitava tulevaan valinnanvapauteen kytkeytyvä palvelujen rahoitusmalli. Työryhmän tulee huomioida myös palvelutuotannon vaatimat ICT-ratkaisut yhteistyössä ICT- ja sähköisten palvelujen työryhmän ja palvelujen järjestämisen työryhmän kanssa. Yhtiöittämisprosessin rinnalla palvelutuotantotyöryhmän työ voi valmistelun edetessä siirtyä osin perustettavien yhtiöiden alaisuudessa tehtäväksi työksi.

ICT- ja sähköisten palvelujen työryhmä

ICT- ja sähköisten palvelujen työryhmä kartoittaa julkisesti järjestettyjen sote-palvelujen nykyisin käytössä olevat ohjelmistot. Työryhmän seuraa valtakunnallisia linjauksia laajemmasta itsehallintoalueiden välisestä ICT-yhteistyöstä ja huomioi nämä linjaukset omassa sote-valmistelussaan. Työryhmä laatii pitkän aikavälin strategian ja toimenpideehdotukset palveluintegraation mahdollistaville tietojärjestelmälle. Työryhmän vastuulla on esittää tietohallintoon ja tietojärjestelmiin tehtävät toimenpiteet, joilla palvelutuotannon jatkuminen voidaan toteuttaa sote-uudistuksen hallinnollisten muutosten siirtymävaiheessa kitkattomasti. Työryhmän tehtävänä on lisäksi laatia esitys käyttöönotettavasta talouden ja toiminnan sähköisestä ohjausjärjestelmästä yhteistyössä palvelujen järjestämisen työryhmän sekä palvelutuotantotyöryhmän kanssa. Kaikessa työssä huomioidaan Varsinais-Suomessa aikaisemmin tehty työ tietojärjestelmien kehittämisessä.

Työryhmän tulee esittää konkreettisia toimenpiteitä, joilla sote-palveluissa asiakkaat voivat siirtyä osin ja nykyistä selvästi laajamittaisemmin sähköiseen asiointiin ja palveluihin. Näkökulma sähköisissä palveluissa tulee olla ammattilaisten tietojärjestelmien lisäksi asiakkaiden sähköisten palveluprosessien sujuvuudessa ja toimivuudessa. Sähköiset asiakaspalvelut sisältävät merkittävän tuottavuuspotentiaalin sosiaali- ja terveyspalvelujen tuotannossa.

Kiinteistö- ja tukipalvelut –työryhmä

Kiinteistö- ja tukipalvelut –työryhmän tehtävänä on toteuttaa hallituksen 5.4. tekemien linjausten mukaisesti lakisääteisten maakunnalle toimintaa harjoittavien kuntayhtymien varojen ja velkojen sekä irtaimen omaisuuden siirrot maakunnalle. Kiinteistö- ja tukipalvelutyöryhmän tehtävänä on lisäksi valmistella kuntien ja maakunnan väliset vuokrasopimukset maakunnan käyttöön jäävistä kiinteistöistä. Valmistelussa tulee huomioida, että tulevat julkiset palvelutuotanto-organisaatiot tulevat todennäköisesti tekemään omat vuokrasopimukset. Kiinteistö- ja tukipalvelutyöryhmän kaikessa työssä tulee siis huomioida palvelujen järjestämisen erillisyyden palvelutuotannosta. Kiinteistö ja tukipalvelut -työryhmän tehtävänä on kartoittaa sote-palvelujen käyttämä tukipalvelujen laajuus ja tehdä esitys siitä, miten tukipalvelut järjestetään ja tuotetaan tulevaisuudessa maakunnan järjestäjäorganisaatiossa ja julkisissa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotanto-organisaatiossa. Työryhmän tulee toimia tiiviissä yhteistyössä palvelujen järjestämisen työryhmän sekä palvelutuotantotyöryhmän kanssa.

Tutkimuksen ja koulutuksen työryhmä

Tutkimusta ja koulutusta käsittelevän työryhmän tehtävänä on esittää toimivat kehittämis- ja yhteistyörakenteet sote-alueen ja sote-alan koulutuslaitosten kanssa. Lähtökohdana on, että alueella säilyy jatkossakin vahva sote-alan yliopistollinen ja muu ammatillinen osaaminen, tutkimus ja koulutus. Työryhmä ei ota kantaa koulutuksen ja tutkimuksen hallinnollisiin rakenteisiin eikä myöskään koulutuksen järjestämis- ja tuottamisvas- tuisiin.

Työryhmä laatii ja esittää suunnitelman henkilöstön sote-uudistuksen edellyttämästä täydennyskoulutuksesta. Työryhmän tehtävänä on arvioida yhdessä maakunnan oppi- laitosten kanssa millaisia vaikutuksia sote-uudistuksella on jatkossa opetuksen ja koulu- tuksen sisältöihin.

Työryhmän puheenjohtajaksi kutsutaan Turun yliopiston rehtori tai hänen nimeämänsä henkilö.

Henkilöstöryhmä

Henkilöstötyöryhmä valmistelee tarvittavat henkilöstön siirrot maakunnalliselle palvelu- jen järjestäjäorganisaatiolle sekä julkisille sote-palvelutuotanto-organisaatioille kuultu- aan sote-valmisteluun liittyvän yhteistoimintatyöryhmän näkemykset. Henkilöstön siir- roissa osa henkilöstöstä siirtynee palvelujen järjestäjäorganisaatioon ja osa palvelutuo- tannosta vastaaviin organisaatioihin. Työryhmä valmistelee tuleville sote-organisaati- oille henkilöstöä koskevat säännöt ja ohjeet yhteistyössä hallinto-, laki ja sopimustyö- ryhmän kanssa. Työryhmä huolehtii, että sote-uudistuksessa tehtävissä henkilöstörat- kaisuissa noudatetaan valtakunnallisia linjauksia. Työryhmän tulee ottaa työssään hu- omioon mahdollinen maakuntien yhteisesti omistama valtakunnallinen henkilöstöpalvelu- jen yksikkö.

Hallituksen 5.4. tekemien linjausten mukaan:

” Kuntien ja kuntayhtymien sote-tehtäviä hoitava henkilöstö ja tukipalveluiden henki- löstö, joka palvelee pääosin maakunnille siirrettäviä tehtäviä, siirtyy liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti maakuntien palvelukseen. Kunnallista viranhaltija- sekä työ- ja virkaehtosopimuslainsäädäntöä muutetaan siten, että niitä sovelletaan maakuntien työntekijöihin ja viranhaltijoihin. Maakunnat tulevat jäseneksi Keva:an ja maakuntien vi- ranhaltijoihin ja työntekijöihin sovelletaan kunnallista eläkejärjestelmää. Kuntatyönanta- jat KT:tä koskevaa lainsäädäntöä uudistetaan siten, että se toimii jatkossa myös maa- kuntien työnantajaedustajana. Maakunnilla on niiden henkilöstömäärää ja taloudellista painoarvoa vastaava asema uudessa työnantajaorganisaatiossa. Maakuntien yhtiöt voi- vat valita, tulevatko ne kunnallisen eläkejärjestelmän ja kunnallisen ja maakunnallisen alan työehtosopimusten piiriin.”

Varautumisen työryhmä

Varautumisen työryhmän vastuulla on koota yhteen kuntien ja kuntayhtymien valmiussuunnitelmat ja laatia uusi maakunnallinen suunnitelma erilaisiin varatumista edellyttäviin erityistilanteisiin ja poikkeusoloihin. Suunnittelu tulee toteuttaa yhteistyössä kuntien, sairaanhoitopiirin ja pelastuslaitoksen kanssa. Tarvittavin osin huomioidaan myös muu viranomaisyhteistyö. Varautumiseen liittyvien suunnitelmien tulee olla valmiita uuden maakunnallisen viranomaisen aloittaessa toimintansa. Varautumisen työryhmän tulee valmistelussa huomioida, että jatkossa palvelutuotanto ei perustu enää viranomaistoimintaa vaan palvelutuotannosta vastaavat yhtiöt.

4.2.3 Ruotsinkielinen jaosto ja yhteistyöryhmä

Ruotsinkielisen jaoston tehtävänä on ruotsinkielisten palvelujen suunnittelun tukeminen sote-uudistuksen valmistelussa. Jaosto laatii osaltaan ehdotukset ja suunnitelmat siitä, miten varmistetaan laadukkaiden ja asiakaslähtöisten palvelujen tarjoaminen tasa-arvoisesti molemmille kotimaisille kieliryhmille. Työssä tulee huomioida mm. maakunnassa toteutuva kääntämistyö, tiedotus, koulutus ja riittävän ruotsinkielisen henkilöstön turvaaminen.

Yhteistyöryhmän tehtävänä on osaltaan huomioida, että henkilöstöasiat toteutetaan sote-uudistuksessa yhteistoimintalakiä noudattaen. Yhteistyöryhmän kautta tuetaan henkilöstön näkemykset huomioivaa sote-uudistuksen valmistelua. Henkilöstötyöryhmän kokoonpano päätetään erillisestä valmistelusta. Kokoonpanon tulee olla henkilöstön kannalta edustava.

4.2.4 Muut valmistelussa mukana olevat toimijat

Sote-uudistuksen valmistelussa kokonaisvaltainen alan substanssiosaamisen huomioiminen varmistetaan sote-johtajakokouksella, jossa on edustettuina kuntien ja kuntayhtymien sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaavia johtajia. Sote-johtajakokous antaa kannanottoja valmisteluun liittyvistä asioista.

Sote-uudistuksen yhteydessä on esitetty, että Suomessa luovutaan viidestä eristysvastuualueesta. Erityisvastuualueiden tilalle perustetaan yliopistosairaaloiden ympärille viisi yhteistyöaluetta. Erikoissairanhoidon laajan yhteistyön varmistamiseksi Varsinais-Suomen sote-valmistelussa koordinoidaan maakuntien välistä erikoissairanhoidon yhteistyötä Länsi-Suomessa.

Sote-valmistelussa järjestetään lisäksi eri tilaisuuksia yrityksille ja yritysjärjestöille sekä muille sote-alan järjestöille intressiryhmien näkemysten huomioimiseksi. Lisäksi kuntalaisille järjestetään sote-uudistusta käsitteleviä tilaisuuksia.

5. Valmistelussa huomioitavaa

Sote-uudistuksen valmistelun koordinoinnin helpottamiseksi laaditaan valmisteluorganisaation käyttöön omat verkossa toimiva sähköinen työtila. Työryhmille tulee velvoite talentaa työryhmien kirjalliset tuotokset yhteisille sivuille. Ulkoiseen viestintään laaditaan omat internet –sivut. Lisäksi uudistuksesta kerrotaan julkisuuteen tiedotteilla ja hyödyntämällä sosiaalisen median eri kanavia.

Sosiaali- ja terveystalvvelu-uudistus käynnistyy Varsinais-Suomessa tilanteessa, jossa yksityiskohtaiset valtakunnalliset linjaukset ovat yhä tekemättä. Merkittävä valmisteluun vaikuttava tekijä on sosiaali- ja terveystalvvelujen rahoitukseen liittyvä epäselvyys. Alueellisen uudistuksen valmistelun käynnistämishetkellä ei ole tiedossa, millä tavoin Suomessa puretaan terveydenhuollon monikanavainen rahoitusjärjestelmä ja miten palvelujen käytössä asiakkaan valinnanvapaus käytännössä toteutetaan. Ei ole myöskään olemassa valmista mallia siitä, miten resurssit allokoidaan valtiolta itsehallintoalueille palvelujen järjestämiseen. Epäselvää lisäksi on, millä tavoin toteutuu resurssien allokointi palvelun tuottajille. Sosiaali- ja terveystalvvelujen rahoitus vaikuttaa merkittävässä määrin siihen, millainen tuotantorakenne sosiaali- ja terveystalvveluihin pitkällä aikavälillä muodostuu. Rahoitusmalli, jossa resurssi allokoidaan valinnanvapauden ehdoilla yksittäiseen palveluun, mahdollistaa yksityisten palveluntuottajien laajan sisääntulon sosiaali- ja terveydenhuollon palvelumarkkinoille. Rahoitusmallin valinnalla voidaan myös rajoittaa palveluntuottajien määrää. Pienten palveluntuottajien tulo markkinoille vaikeutuu, mikäli resurssit jaetaan tiukasti rakenteellisen palveluintegraation ehdoin. Laajan palveluintegraation palveluita voivat tarjota vain palveluntuottajat, joilla on tarjottavana useampia integroitavissa olevia palveluita.

Rahoitusmallin epäselvyyksien lisäksi avoimia kysymyksiä on maakuntien yhteisesti omistamissa ja keskitettävissä kiinteistöpalveluissa, hankintapalveluissa, henkilöstöpalveluissa sekä ICT-palveluissa. Valtakunnallisesti on linjattu, että kaikkia näitä palveluita koordinoidaan itsehallintoaluetta laajemmassa kokonaisuudessa perustamalla itsehallintoalueiden yhteisesti omistamia palvelukokonaisuuksia.

6. Alustava aikataulu

Alueellinen sote-valmistelu on taustaselvittelyineen käynnistynyt Varsinais-Suomessa vuoden 2016 alussa, mutta täysipainoinen eteneminen valmistelussa edellyttää, että valtakunnallisiin avoinna oleviin kysymyksiin saadaan ratkaisuja. Sote-valmistelutyössä tulee tästä syystä edetä vaiheittain. Aluksi on perusteltua keskittyä nykytilan kartoitukseen ja tulevan sote-alueen hallinnon valmisteluun sekä henkilöstökysymyksiin. Sote-valmistelussa on edettävä joustavasti siten, valmisteluorganisaatio ja aikataulu sopeutuvat nopeasti tuleviin valtakunnallisiin linjauksiin ja myös alueen sisältä tulevaan ohjaukseen. Aikataulua voidaan muuttaa ja tarkentaa valmistelun aikana. Hallituksen 5.4. tekemät palvelutuotannon yhtiöittämisistä koskevat linjaukset edellyttänevät palvelutuotannon tulevaisuuden suunnittelun käynnistämistä nopeasti.

Taulukossa 1 on esitetty alustava aikatauluhahmotelma sote-uudistuksen valmistelusta.

Taulukko 1. Luonnos sote-uudistuksen valmistelun aikataulusta

	Vuosi 2016											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Valmistelun organisoituminen/työryhmien nimeäminen												
Projektisuunnitelman hyväksyminen												
Nettisivujen/intranetin ja tiedotuksen valmistelutyö												
Työryhmien työskentelyä (mm. nykytilan kartoitus)												
Hallinto- ja henkilöstötyöryhmän esitys siirtymä- ja muutoshallinnosta												
Siirtymä- ja muutoshallinnon käsittely valmisteluorganisaatiossa												
Päätökset siirtymä- ja muutoshallinnosta												
Seminaareja/tiedotustilaisuuksia ym.												
Muutosjohtajan kunta- ja ky- ja intressiryhmäpaamia												
	Vuosi 2017											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Työryhmien työskentelyä												
Täsmennyä valtakunnallisten linjausten tarkentumisen jälkeen												
	Vuosi 2018											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Täsmennyä valtakunnallisten linjausten tarkentumisen jälkeen												
	Vuosi 2019											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Itsehallintoalueet aloittavat toimintansa												

*Siirtymä- ja muutoshallinnon käynnistämisen aloituksesta ei ole tarkkaa määrittelyä (vuosi 2017-2018)

*Sote-uudistuksen valmistelun aikataulua ei voida kokonaisuudessaan määrittellä valmistelun alkuvaiheessa. Aikataulu täsmennyä työn edetessä. Tärkeintä tässä vaiheessa on hahmottaa vuonna 2016 tehtävän työn sisältö.

LIITTEET

Liite 1. Valmisteluorganisaation jäsenet:

Lisätään...

Liite 2. Tehtäväluettelo alatyöryhmien tehtävistä

1. Hallinto-, laki- ja sopimustyöryhmä

- Tulevan maakunnallisen itsehallintoalueen perustamisasiakirjojen, ohjeiden ja määräysten laatiminen muuta maakunnallista itsehallintoa valmistelevan valmisteluorganisaation kanssa
- Kuntien ja kuntayhtymien Sote-asioihin liittyvien sopimusten irtisanomiset, siirrot ja jatkosopimusten laadinta uudelle maakunnalle
- Lainopillinen tuki koko sote-uudistuksen ja tarvittaessa myös muun itsehallinnon valmistelulle

2. Palvelujen järjestämisen työryhmä

- Maakunnallisen sote-palvelujen järjestäjäorganisaation valmistelu yhteistyössä muun maakunnan itsehallintoa valmistelevan maakunnan liiton valmisteluorganisaation kanssa.
- Valtion rahoituksen vaatima valmistelutyö
- Talousarvion laadinta soten järjestäjäorganisaatiolle
- Taloudellisten resurssien kohdentaminen palvelujen tuottajaorganisaatioille valinnanvapaus huomioiden ja kansallisia ohjeistuksia noudattaen
- Tietojohtamista koskevat linjaukset ja tietojohtamisen käynnistämisen toimeenpano. Esitys tietojohtamisen mahdollistavasta talouden ja toiminnanohjausjärjestelmästä yhteistyössä ICT- ja sähköisten palvelujen työryhmän kanssa

3. Palvelutuotantotyöryhmä

- Julkisen palvelutuotannon organisoinnin valmistelu yhtiöittämisveloitteet ja asiakkaan valinnanvapaus huomioiden
- Yhtiöittämisen toimeenpano sote-uudistuksen valmisteluvaiheessa tarvittaessa
- Esitys palvelutuotannon edellyttämien ICT-järjestelmien käyttöönotosta yhteistyössä ICT- ja sähköisten palvelujen työryhmän kanssa

4. ICT- ja sähköisten palvelujen työryhmä

- Lyhyen, siirtymäajan ja pitkän aikavälin strategian laatiminen sote-palvelujen tietojärjestelmistä valtakunnallisia linjauksia noudattaen
- ICT-järjestelmien siirtymävaiheen valmistelut palvelutuotannon jatkuvuuden turvaamiseksi

- Tietojohtamista koskevat linjaukset ja tietojohtamisen käynnistämisen toimeenpano yhteistyössä palvelujen järjestämisen työryhmän ja palvelutuotannon työryhmän kanssa.
- Konkreettiset esitykset sähköisten asiakaspalvelujen käyttöönotosta yhteistyössä palvelujen järjestämisen työryhmän ja palvelutuotannon työryhmän kanssa.

5. Kiinteistö- ja tukipalvelut -työryhmä

- Lakisääteisten maakunnalle toimintaa harjoittavien kuntayhtymien varojen ja velkojen sekä irtaimen omaisuuden siirrot maakunnalle
- Vuokrasopimusten hallinnointi maakunnan osalta ja mahdollisesti vuokrasopimusten valmistelu maakunnan käyttöön tulevista kunnan omistamista kiinteistöistä.
- Esitys soten käyttämien julkisesti tuotettujen tukipalvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta tulevassa maakunnassa

6. Tutkimuksen ja koulutuksen työryhmä

- Esitys tutkimuksen ja koulutuksen yhteistyörakenteista ja tavoista sote-alan koulutuslaitosten ja maakunnallisen sote-alueen ja yhteistyöalueen kanssa
- Sote-uudistusta tukevan henkilöstön täydennyskoulutuksen suunnitteleminen
- Sote-uudistuksen vaikutusten huomioiminen maakunnan oppilaitosten koulutuksen sisällöissä

7. Henkilöstöryhmä

- Valmistelee tarvittavat henkilöstösiirrot maakunnalliselle sote-järjestäjäorganisaatiolle ja sote-tuottajaorganisaatioille
- Valmistelee henkilöstöä koskevat säännöt ja ohjeet tuleville julkisille maakunnallisille sote-organisaatioille yhteistyössä hallinto-, laki- ja sopimustyöryhmän kanssa

8. Varautumisen työryhmä

- Uuden maakunnallisen valmiussuunnitelman laadinta